

การจัดวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา*5

นางลักขณา คำตรง

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-469-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016859

i 10308970

AN ORGANIZATION OF CAREER SUBJECTS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION FIVE

Mrs Lakhana Khumtrong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-469-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การจัดวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา	
	เขตการศึกษา 5	
โดย	นางลักขณา คำตรง	
ภาควิชา	บริหารการศึกษา	
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด	

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *ผ. วิชา* ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชาลัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *บุญมี เฌรยอด* ..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... *ผ. วิชา* ..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด)

..... *บุญมี เฌรยอด* ..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์)

พิมพ์ที่สำนักงานบริหารการศึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร

ลักษณะ คำตรง : การจัดวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 5 (AN ORGANIZATION OF CAREER SUBJECTS IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION FIVE) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.บุญมี เฌรยอด 349 หน้า.
ISBN 974-577-469-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายแนะแนว และครูผู้สอนวิชาอาชีพ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้นจำนวน 739 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 724 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการเตรียมการจัดวิชาอาชีพ โรงเรียนจัดแผนการเรียนโดยพิจารณาจากความพร้อมของโรงเรียนเป็นหลัก การจัดครูเข้าสอนส่วนใหญ่จัดตามวุฒิ เอกสารประกอบหลักสูตรที่จัดเตรียมส่วนใหญ่ได้แก่ ใตงการสอน แผนการสอน สื่อการสอนส่วนใหญ่ครูจัดเตรียมทำสื่อใช้เองโดยโรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ใช้สถานที่ในโรงเรียน บริการแนะแนว ส่วนใหญ่จัดทำแบบสอบถามศึกษาข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวัดผลและประเมินผลประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาอาชีพ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาอาชีพ และหัวหน้าฝ่ายแนะแนว

สำหรับปัญหาด้านการเตรียมการที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ครูผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอ วัสดุ อุปกรณ์อาคารสถานที่ มีจำนวนไม่เพียงพอ นักเรียนขาดความสนใจที่จะฝึกงาน ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลไม่เพียงพอ

ด้านการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ครู จัดกิจกรรมพานักเรียนไปทัศนศึกษาด้านอาชีพตามสถานประกอบการและจัดให้นักเรียนฝึกงานภายในโรงเรียน และที่บ้าน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบสาธิต และแบบบรรยาย การวัดผลประเมินผลมีการดำเนินการทั้งระหว่างเรียน และหลังเรียน ฝ่ายแนะแนวส่วนใหญ่จัดบริการแนะแนวโดยรวบรวมข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล และมีการกำหนดบุคลากรในการนิเทศและติดตามผล

สำหรับปัญหาด้านการดำเนินงานที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ เอกสารประกอบหลักสูตรมีจำนวนไม่เพียงพอ ครูขาดทักษะในการจัดทำและวิเคราะห์ข้อสอบ บุคลากรแนะแนวมีจำนวนไม่เพียงพอ

ด้านการติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพในการเตรียมการและดำเนินการ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีสอบถามบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง

ส่วนปัญหาด้านการติดตามประเมินผลที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ บุคลากรผู้รับผิดชอบมีจำนวนไม่เพียงพอ บุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ไม่เพียงพอ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ ..... สัททง ดอน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... ส. ส. ส.

พิมพ์ต้นฉบับพิมพ์ด้วย วิทยานิพนธ์ภายในกรอบหน้าซ้าย มีพื้นที่ว่างด้านบน

LAKHANA KHUMTRONG : AN ORGANIZATION OF CAREER SUBJECTS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION FIVE: THESIS ADVISOR: ASST.PROF. BOONMEE NENYOD, Ed.D., 349 PP. ISBN 974-577-469-3

The purposes of this study were to investigate the state and problems in organizing career subjects in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, Educational Region Five. Seven hundred and thirty-nine copies of questionnaire were distributed to school administrators, academic assistance administrators, heads of guidance teachers, and career subjects teachers by which 724 copies or 97.97 percent were completed and returned. Data were analyzed by using percentage.

Research findings indicated as follows:

At preparation stage, most schools prepared study plans according to schools' readiness, teachers were assigned upon their qualifications, curriculum documents prepared were teaching plans and lesson plans, whereby teachers prepared instructional medias by which schools provided materials. Class-rooms and shops were also prepared while questionnaires were distributed for gathering individual student data. Career subjects teachers, academic assistance administrators, heads of the career subjects teachers, and head of guidance teachers were assigned as evaluation personnel. Problems at this stage were inadequate numbers of teachers, materials and school buildings were shortage, lack of interest among students, and inadequate knowledge among teachers regarding evaluation.

At operation stage, most schools encouraged their teachers to arrange for studytours to business enterprises, students also had their practices both in school and at home. Teaching techniques which mostly applied were demonstration and lecture, both formative and summative were applied in evaluation method. Individual student data were gathered by guidance division also a follow-up were administered by assigned personnel. Problems were insufficient of curriculum documents, inadequate knowledge among teachers regarding tests developing and analyzing, and shortage of guidance personnel.

At evaluation stage, the findings showed that a survey method was administering during preparation and operation stages, while shortage of personnel assigned also material available, and inadequate knowledge and skills among personnel assigned were among problems reported.

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร .....
ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อนิติ ..... *วิภาดา อ่อน* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *A. D. Nenyod* .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย พร้อมทั้งให้แนวคิด ติดตามผล และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

การวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสมมติเจตนารมณ์ทุกประการ ก็เพราะ ความกรุณาของบุคคลที่เคารพ ดังต่อไปนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ อาจารย์ผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม และกรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำตรวจ แก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง

อาจารย์ ดร.คณัย ดิษยบุตร อาจารย์ อาริรัตน์ วัฒนสิน และอาจารย์ ไสภณ ไสมดี เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ประจำปีการศึกษา 2532 จำนวนหนึ่ง

ศึกษาธิการ เขต ผู้ช่วยศึกษาธิการ เขต ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา หัวหน้าหน่วย ศึกษานิเทศก์ และคณะ ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดี ในการส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม คุณศุภนิศย์ ทรงลัดดี คุณจุฑารัตน์ ตั้งสุวรรณพานิช คุณชยาพร ลีประเสริฐ และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่สนับสนุน และให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่าน

ขอขอบพระคุณดีและความสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้ แต่ คุณพ่อคุณแม่ คุณพัชรินทร์ คำตรง ลูกธัญญา ลูกพิชามณูญ์ และคุณพรสมบัติ คำตรง ที่ห่วงใย และให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง

ลักขณา คำตรง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
คำถามเพื่อการวิจัย.....	8
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
การเสนอผลการวิจัย.....	13
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร.....	15
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	16
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521.....	18
ความสำคัญของหลักสูตรวิชาอาชีพ.....	27
นโยบายการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ.....	27
แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้.....	32
การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

การจัดแผนการ เรียน.....	35
การจัดครู เข้าสอน.....	39
การจัด เตรียม เอกสารประกอบหลักสูตร.....	39
การจัด เตรียมสื่อการสอน.....	41
การจัด เตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน.....	44
การจัด เตรียมบริการแนะแนว.....	46
การจัด เตรียมการ วัดผลและประ เเมินผล.....	47
การดำ เนินการจัดวิชาอาชีพ.....	49
การจัดการ เรียนการสอน.....	49
การใช้สื่อการสอน.....	53
การใช้สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน.....	54
การ วัดผลและประ เเมินผล.....	57
การจัดบริการแนะแนว.....	60
การติดตามประ เเมินผลการจัดวิชาอาชีพ.....	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	73
สภาพเขตการศึกษา 5.....	78
3 วิธีดำ เนินการวิจัย.....	82
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	82
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	82
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83
การ เก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม.....	89
ตอนที่ 2 สภาพการจัดวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ซึ่งประกอบ ด้วย การเตรียมการ การดำเนินการ และการ ติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ.....	112
ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดวิชาอาชีพในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการ เตรียมการ การดำเนินการ และการติดตาม ประเมินผล การจัดวิชาอาชีพ.....	181
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	245
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	245
วิธีดำเนินการวิจัย.....	246
สรุปผลการวิจัย.....	246
อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	253
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	269
รายการอ้างอิง.....	272
ภาคผนวก.....	282
ประวัติผู้วิจัย.....	349

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน.....	86
2	แสดงสถานภาพของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	91
3	แสดงสถานภาพของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำแนกตามขนาดงาน...	96
4	แสดงสถานภาพของหัวหน้าฝ่ายแนะแนว จำแนกตามขนาดงาน.....	101
5	แสดงสถานภาพของครูผู้สอนวิชาอาชีพ จำแนกตามขนาดงาน.....	107
6	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพด้านการจัดแผนการเรียน.....	113
7	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพด้านการจัดครู เข้าสอน.....	118
8	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพด้านการจัด เตรียม เอกสารประกอบหลักสูตร	121
9	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพด้านการจัด เตรียมสื่อการสอน.....	124
10	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพด้านการจัด เตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน	127
11	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพด้านการจัด เตรียมบริการแนะแนว.....	130
12	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพด้านการจัด เตรียมการประเมินผลการจัด วิชาอาชีพ.....	141
13	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพด้านการจัด เตรียมการประเมินผลการจัด การจัดการ เรียนการสอน.....	144
14	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้สื่อการสอน.....	150
15	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน	153
16	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผล.....	155
17	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดบริการแนะแนว เพื่อส่งเสริม การจัดวิชาอาชีพ.....	160
18	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการนิเทศและติดตามผลการดำเนินการ จัดวิชาอาชีพ.....	168

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการ เตรียมการจัดวิชาอาชีพ	170
20	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ	174
21	แสดงปัญหาการ เตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดแผนการเรียน.....	182
22	แสดงปัญหาการ เตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดครู เข้าสอน.....	185
23	แสดงปัญหาการ เตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียม เอกสาร ประกอบหลักสูตร.....	189
24	แสดงปัญหาการ เตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมสื่อการสอน	191
25	แสดงปัญหาการ เตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมสถานที่ ที่ใช้สอนและฝึกงาน.....	193
26	ปัญหาการ เตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัด เตรียมบริการแนะแนว..	196
27	ปัญหาการ เตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัด เตรียมประเมินผล.....	204
28	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดการ เรียนการสอน.....	207
29	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้สื่อการสอน.....	213
30	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน	216
31	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผล.....	218
32	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดบริการแนะแนว.....	222
33	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการนิเทศการจัดวิชาอาชีพ.....	228
34	ปัญหาการติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ.....	230
35	ปัญหาการติดตามประเมินผล ด้านการจัดบริการแนะแนว.....	232
36	ปัญหาการนิเทศติดตามผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการ เตรียมการจัดวิชา อาชีพ.....	234
37	ปัญหาการติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการดำเนินการจัด วิชาอาชีพ.....	236
38	ปัญหาการติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ.....	241